

METSÄALAN

TULEVAISUUSFOORUMI

Metsäsektorin elinkeinorakennetta on monipuolistettava Suomessa

Anssi Niskanen
johtaja - Metsäalan tulevaisuusfoorumi

Maa- ja metsätalousministeriön ja Joensuun
yliopiston järjestämä keskustelu- ja
tiedotustilaisuus 3.4.2008, Säätytalo

www.metsafoorumi.fi

METSÄALAN

TULEVAISUUSFOORUMI

MIKÄ "SELVÄÄ"?

- Globaali kustannuskilpailu heikentää Suomen metsäteollisuuden kilpailukykyä
- Tuotannon painopiste siirtyy edullisemmän kustannustason ja kasvavien markkinoiden maihin
- Tälle globalisaatiosta aiheutuvalle kehitykselle ei ole vaihtoehtoja
- Metsäteollisuuden tehostamista/sopeuttamista on jatkettava
- Samanaikaisesti on panostettava uusiin tuotteisiin
- Kotimaisen puun saatavuutta on parannettava
- Tutkimukseen ja tuotekehitykseen on saatava merkittävästi lisää voimavaroja
- Metsäsektorin rakenteiden ei tarvitse muuttua

www.metsafoorumi.fi

MITÄ YLLÄTTÄVÄÄ?

Globalisaatio"fatalismi"

Sanojen ja tekojen ristiriita

Metsäsektorin kehittämisen perustelujen epäily yksilötasolla

Raaka-aineen hallinnan merkitys

Rakenteellisten muutosten väistämättömyys

1. Nykytila

Perinteinen metsäsektori on murroksessa.

Lähes kaikki tulevaisuusselvitykset ja strategiatyöt korostavat metsäalan uusiutumista, johon on myös nimellisesti sitouduttu.

2. Uusiutuminen

Uusiutumiselle on useita rakenteellisia ja liiketoiminnallisia esteitä.

Uusiutumisen vaatimia tekoja ei käytännössä tehdä (pl. osa T&K:sta).

Kustannuskilpailussa menestyminen nähdään pohjimmiltaan ainoaksi uskottavaksi ratkaisuksi metsäsektorilla.

3. Seuraukset

Uusiutumista ei todellisuudessa tapahdu.

Ongelmia ratkotaan puuttumatta rakenteellisiin syihin.

Metsäsektorin tuotanto ja asema voi pienetä Suomessa.

Mitä tulisi tehdä?

"KANSALLINEN METSÄSEKTORISTRATEGIA" >25 VUOTTA

Loikka hieno- ja painopaperivaltaiseen tuotantoon 1970-luvun lopulta

Paperiteollisuuden vahvan kehityksen aika 1980–90-luvuilla

Odotuksia parempi kehitys 1990-luvun alusta 2000-luvun alkuvuosiin

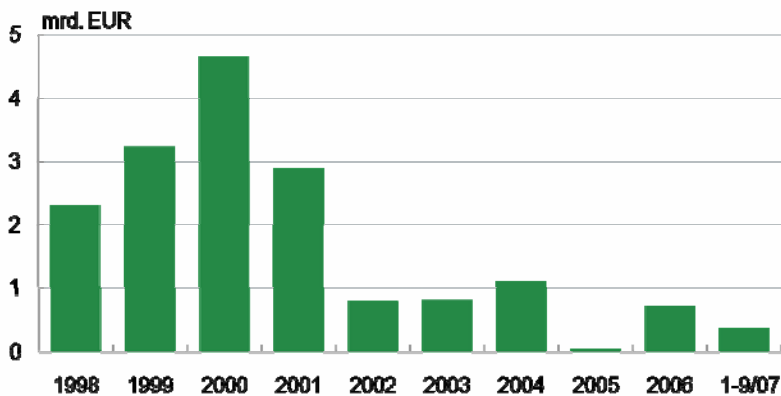
=> vahvisti uskoa paperintuotantoon ja kustannustehokkuuteen painottuneen strategian toimivuuteen

Yksipuolisen tuotantorakenteen riskit alkoivat paljastua vasta 2004–2005

Ylituotanto, paperin kysynnän kasvu, dollarin kurssi, Aasian tuotanto, ydinliiketoiminnan heikko kannattavuus, puutullit, ilmasto- ja energiapolitiikka

Metsäteollisuuskonsernien tulos ennen veroja ja sipo:n tuotto-%

Sijoitetun
pääoman
tuotto%

11,6 14,3 16,5 10,4 4,0 4,0 5,3 1,4 4,0 4,1

”Kansallisen metsäsektoristrategian” edellytyksiä ei enää ole, käsillä on metsäsektorirakenteen murros.

Lähes kaikki vuoden 2005 jälkeen julkaistut tulevaisuustyöt korostavat metsäsektorin uusiutumista. Tähän on myös nimellisesti sitouduttu.

Voikkaan, Summan, Kemijärven ym. lopettamisilmoitusten jälkeen on keskitytty kustannustekijöihin sekä puun saatavuuteen.

Yksipuolisen tuotannon aiheuttamat rakenteelliset ongelmat eivät ole hävinneet !

UUSIUTUMISELLE ON MONIA ESTEITÄ

25-vuotinen menestys ja siihen luodut rakenteet

=> Muun kuin perinteisen toimintatavan kehittäminen on vaikeaa

Näkemys globaalista kustannuskilpailusta ylikorostuu yritysten päätöksenteossa

=> Tukee mieluummin sektorin asteittaista kehittämistä kuin sen uudistamista

=> Uusiin mahdollisuuksiin ei tartuta riittävän aktiivisesti

=> Rohkeutta vaativia ja muista erottuvia ratkaisuja ei tehdä

UUSIUTUMISELLE ON MYÖS MONIA LIIKETOIMINTAAN LIITTYVIÄ ESTEITÄ

Lisäpanostukset vaikeita (kannattavuus, riski, panosten suuruus)

Pääoman varovaisuus ja tuottovaatimus

Nykyinen tuotantotapa voi kannattaa uusilla markkinoilla

Pula tuoteideoista / tuotannon kokoluokka

Keskisuurten yritysten vähäinen määrä

Raaka-aineen strateginen merkitys / alalle tulon esteet

Yritysten strategioissa painottuu kustannusten karsinta, vaikka Suomessa kustannuskilpailuedut pienenevät koko ajan.

Uusiutumiseksi välttämättömiä panostuksia ei tehdä (paitsi tutkimus- ja kehittämistoiminnassa).

SEURAUKSIA

Uusiutumista ei tapahdu riittävästi

Akuutteja ongelmia ratkotaan puuttumatta todellisiin syihin

Metsäsektorin tuotanto ja asema pienenevät Suomessa

Kyse ei ole mahdollisuuksien tai voimavarojen puutteesta

METSÄALALLA ON SUOMESSA RUNSASTI MAHDOLLISUUKSIA

Viestintä

—
[paperi]

+
[hybridimedia]
[uusi teknologia]

+
[pakkaaminen]

+ +
+ + +
[kokemuksellisuus]

Liikenne

[politiikkaympäristön
pysyvä muutos]

+ ?
[biopolttonesteet]
[energialiiketoiminta?]

Energia

[politiikkaympäristön
pysyvä muutos]

+ +
+ + +
[lämpö, sähkö, pelletit,
hake, pilke, ym.]

Rakentaminen

+ +
+ + +
[eri tyyppiset
rakentamisen kohteet]

- ?
[kerrostalo-
rakentaminen]

+ ?
[ilmastonmuutos]

Matkailu

+ +
+ ++ +
+ +

[eri tyyppiset
matkailun asiakas-
ryhmät]

MITÄ TULISI TEHDÄ: KUINKA MAHDOLLISUUDET REALISOIDAAN?

1. Kehitetään yritysten ja muiden toimijoiden (oppilaitokset, tutkimuslaitokset, hallinto, edunvalvonta, ammattiliitot, jne.) visionäärisyyttä ja rohkeutta
2. Panostetaan uusiutumista edistäviin T&K-aloitteisiin, kuten Biorefine-ohjelma ja Metsäklusteri Oy
3. Puretaan yrittämisen ja uuden liiketoiminnan kehittymisen esteitä
4. Tehostetaan puutuoteteollisuuden, energiantuotannon ja näiden yhdistelmien kehitystyötä
5. Suunnataan (sektori)tutkimusta sekä yliopisto- ja korkeakouluopetusta palvelemaan uuden metsäalan liiketoiminnan kehittymistä
6. Suunnataan metsätalouden tukia, organisaatioiden tehtäviä ja kehitetään metsänomistusta metsäalan elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi

1. Nykytila

Perinteinen metsäsektori on murroksessa.

Lähes kaikki tulevaisuus selvitykset ja strategiatyöt korostavat metsäalan uusiutumista, johon on myös nimellisesti sitouduttu.

2. Uusiutuminen

Uusiutumiselle on useita rakenteellisia ja liiketoiminnallisia esteitä.

Uusiutumisen vaatimia tekoja ei käytännössä tehdä (pl. osa T&K:sta).

Kustannuskilpailussa menestyminen nähdään pohjimmiltaan ainoaksi uskottavaksi ratkaisuksi metsäsektorilla.

3. Seuraukset

Uusiutumista ei todellisuudessa tapahdu.

Ongelmia ratkotaan puuttumatta rakenteellisiin syihin.

Metsäsektorin tuotanto ja asema voi pienetä Suomessa.

Mitä tulisi tehdä?